

بەورى بەيان

عەلى پىنجوئىنى

شەری خویناوا بەره بەیان و تاریکی :

دەستم لە شەریّکا پیّکراو دواين فیشەکى تریفەی بەر کەوت
بۆیە لە سەری پەنجه کانمەوە
دلّۆپ دلّۆپ مانگ دەچۆرئى
شەپم بىننيوھ، بەلام بە ويىنە ئەم شەرە، خویناوا نەبوھ
بەره بەیان دەستى پېر بوھ ، لە ئەستىرەي خویناوا و
بەسەر بىرۋانگى وەنەوشەوھ، ئاو دەبات
بۇ تەركىدنى دەمى قومرىيەكان
ئەم تونىيەلە قولە بۇ كوي لىيەدات تاریکى...؟
وردە زىخى ئەم ھەمو نورە، بەسە بۇ ئەوهى
چىتر تاریکى، پىيۆيىستى بە رۇناكى بەره بەیان نەبىت
ئەوهى لە شەودا دەكۈزۈرتىت
دلّۆپە ئىشراقەكانى رۇناكىيە
ئەوهى گىيان ئەدا، لە بەره بەیان
ئەو تاریكىيە بە ھەيىبەتەيە، كە خەوى لىيّكەوتوھ

له دلّى گولە مینادا

ئەم شەرە خویناونىيە، بەوريكى مۆلەق كردۇدە
پىيەكى والە بەياناون پىيەكى والە ناو شەوا
بۆيە، لە پىشت بەردىكەوە ھەلکورماوە و دەگرى
بەلام چۆن گريانىيىك...!؟!

له چاويكىيەوە

قەترە قەترە، بەرە بەيان ھەلئەپىزى و

له چاودەكەى تىرىشىيەوە

تارىكى خۇپ خۇپ دىيىتە خوارى

دەبى سىنەي روتو شەو

كەى دوگەمى كراسەكەى بترازىننى؟

تا گريانى بەوريك تىيايا سكۈنەت بكا

دەلىي خوا كاتى قاتى كردۇدە ،

تا بەوريك تىيايا بگرى.....

دەبى زەريا، كەى قۆپچەى كراسەكەى دابخا؟

تا چىتەر گۆي مەمكى

بە تیشکى ھەتاو نەپروشنى
ھەرگىز بەور خەيالى ئاو، ناشەمزاينى
بەور لە ئاو خەونى زەريادا، دەخەويىت و نايەلىيت
ئاو داچىلەكىيت و خەبەرى بىيىتهوە
ھەر بۆيە تەنبا، لە بەرە بەيانىكى دەستنويىز نەشكەو، بەتاريكيدا دەردەكەۋى
چۈنكە تەنبا لە دەممەدا
ئاو خەوى ليكەوتوه

طفقى طؤى بەئورى بەتىان و جەلادىكى طرینؤك :

دەبىت بىم و وەك فريادپەسىك بېرىفىنم
تا چىتر لەوە زىياتر
لە ئاو گەرياناندا فەنا نەبىت
دەبىت بىم و بېرىفىنم
تا چىتر لەوە زىياتر

خوین بەسەر خەنچەرەکەتەوە سەما نەکات و گۆرانى نەچېرىت
تەماشاکە.....

چەند خەنچەرت پۇكىد، بە دلە نامورادەكانا
ئەوەندە، بە دزىيەوە بۇ نامورادى خۆت گۈريات
چەند گولى لارىت، لە كاتى ئاو خواردىنەوەدا
بە پەنجەى شايەتومان خنکاند
ئەوەندە تالى سېپىت لەخۆتا ھەلکەند
تا پىرىتىت، لە خەلک بشارىتەوە
دەبىت بىم و بىرفيئىم، تا چىتر
لەم قىامەتى گەرمایىدە، ھەلنى قرقىزىت
سەرى ھەرچى درەخت ھەيە پەراندەت
سىبەرى تەنیا درەختىكت نەھىشتەوە، تا ھىچ نەبىت
تىر تىر لە ژىرىيا بىگرىت
دېم و دەتبەم، تەنیا ترین پىاواي دنیا
دەترفيئىم و تووش
خەنچەرەکەت لە دلى دەمە شىرىيىكا بنىڭىزە

چونکه هەرفیای خۆت دەكەوم نەك خەنچەرەكەت
ئەو هەمو شەوەت سەر بىرى
ئەو هەمو ئەستىرەيەت بەبرىندارى لە بنى كانىيەكانا جىھىشت و
وەنەوزىيكت نەدا، زالّم
تازە دەتەويىت بە دىيار ژماردىنى ئەستىرەكانەوە چاولىيىت و بخەويت؟
ئەى جەلادى گەرينۈك

ۋەلامى جەلاد:

چۆن دىيىت و چۆن دەمرفىيىنى ئازاد بە¹
كە من ئازاد بوم لەوهى
چۆن خەزىنەي كەونم تالان كرد، لە جوانى
كە من ئازاد بوم لەوهى
دەمى هەمو كانىيەكانى مەرگم تەقاندەوە
كە من ئازاد بوم لەوهى

خەنچەرم فىر كرد، بۇ ھەتا ھەتا يە نەنويىت و
ھەرگىز وەنەۋىزىكىش نەدات
ئىدى تۆ بۇ ئازاد نەبىيت....؟
بەلام ئەى بەور، كە ھاتى تەننیا تکايىھەم كە يە
ئەو پىيىھە چېنوكاوايىھەم لىيگىر بکە، كەوا لە ناو تارىكىدا
چونكە زىرەمى مەرگ ئەكەم، لە روناكىيا بتېيىنم

طفتوطۇئى باختوانى نور و بەقورى بەقىان :

چەند جوانە شکۆي ئەم نورەت خودايە
بەسەر سەوزى ئەم خەيارەوە
- با - بە خەتىكى خوار و خىچ ئىيوارەي دەنوسىيەوە
منىش دەمويىست دوا دلۇپى ئەم شەرابى كۈنە سالە
بەرمەوە سەر نوتىفەي ئەوەلین دەنكە ترى
من كە نەتوانم ئاوا نازى شەراب بکىيىشىم

چۆن دەتوانم...؟

بىمە باخەوانى باخى نور

من دەستم لە ناو سورايى گىلاسا بەجىددەھىلىم

تۆ چېرنوكت لە ناو خويىنا لييون دەبىت

من دەتوانم ھەرچى تاريکايى ناو پۇحەم ھەيە

بە نورى كۆخىكى قلىشاو روناك بىكەمەوه

تۆ دەتوانى دەريا بخەيتە سەر تل و

دەمولىيۇي وشكەھەلاتوی بەرە بەيانى پىيىتەر كەيت

دەلم لەبەينى دو پەلك نەعنادا، لە شىرىنتىرين خەودايىه

تۆ دەتوانى باخىك خەو لىبىخەيت، بەسەر دلى ئاڭرهوه

دىيىت و دەلىيى: .

من دەتوانم كىيۇي جوانى مۇنداڭ كون بىكەم و

لەگەلەيا بنوم ھەتا ... مەرگ

بەلام وەك تۆ ناتوانم بىمە باخەوانى نور

دەمەۋى دەستى لە پەنجەت وەربىدەم

كەچى پەلكى رېحانە و پەنجەتم لىتىيىك دەچىت

دهمهوی بونی هەناسەت بکەم
کەچى دەكەوم بەسەر، مىشە مىشى توپرىكىقى قەراخ رېدا
دەمهوی بە قولترين پوانىن مەحفت بکەمەوه
کەچى سەرنجى چوالىيەكى تەپ
دەمکاتە خۆل و غوبار
عومرىيکە وام لە هەولا
زەفەر بە خەيالى ناو نويىزىكت ببەم
کەچى دو دلۇپ ئاوى سەر بەردە نويىزەكەت
ھەلا ھەلام دەكات و دەبىمە قەقنهس
ئەرى بەراست....؟
تو نورى ئەى باخەوان يان باخەوانى نورى؟

بەتۈرى بەقىان و خوداناس، ئاوا ئەندوان :

بەم نامورادىيەمەوه
چى بکەم لەباخەكانى عەدەن

ئەم ھەمو جۆگەی شىر و شەربەتو شەرابە
تىنۇيىتىم ناشكىيەن و سوکنايى نادەن، بە دىلم
لە ناو مىيۇھ سۈرئالەكانى بەھەشتا
چۆن بىتوانم ئارام بىگرم؟
ئەم بەھەشتەي پىيىداوم چى لېبىكم؟
كە دەبىيىم كەسىك دەبىيىت بۇ ھەتا ھەتايى
لە ناو دۆزەخا بىسوتى
سەفا بەخش نىيە.....ھىچ
بە عىشقەو شەوم دەخواردەوە و بىيىنم پىيۇھ دەنا
بىيىنم پىيۇھ دەناو دەمم لېبىھر نەئەدا
تا سپىيىدە شىكۆفەي دەكىرد، لە نىيۇ جامەكەي دەستىما
كە چى بەد مەستەكانى شەو، دەپشانەوە
بەسەر ئەو گەلەيانەدا، كە عىشۇھ يان دەبەخشىيەوە و
منەتىيشيان بەسەر كەسا نەدەكىرد
سەفا بەخش نىيە.....ئا خر
بەو ھەمو نازەوە

نازنازم له دەستىما ئەپرواند و چىرىنى نەدەكىرد
كە بەيانى سەرنجىم ئەدا
گۆچانەكەي باوكم چىرى دەكىدو باقە باقە گولى دەگرت
من و تو، لەسەر خوانىيڭ بەيەكىدەگەين
رەنگە خوانى ئەمپۇ نەبىت
من و تو، دەستىرىزى ئەسەفييڭ دەمانكاتە بىزىنگ
كەسبەينى دەزانىرى، جەقىقەتىيکى تالە.....
من نويىشم له ناو دلى بېردى، دەشاردەوە
خودام له ناو تنوڭكە ئاودا، جىيەدەھىشت
تا ئاكاي له ماسىيەكان بىت بىيىدەنگى نەيان خىكىننەت
مالم بەسەر نىنۇكى تۆۋە دروست دەكىد بۇ شەوگەر دەكان
كەچى تۆ لە بەفر بىيىدەنگ تر بوي ئەي بەورى بەيان
سەختە جلەو كردىنى پەشەبا، كە له ناو نورا هەلدەكەت
كەچى پىت دەوتم : .
لىيى گەپى..... با هەلبەكت
لىيى گەپى من دەزانم دىت و له ناو بۇحى مەساكن دەبىت

ئەگەر تۆ دەستى مىھەبانى خودا بىت
ئەوا من دەستەكەي تريم، كە تورەيىيە
ئەگەر تۆ دىيويّكى ترى تەننیا يى پۇحى خودا بىت
ئەوا من تەننیا تىرين پۇحى خودام
بۆيىه ھەتا پۇزى قىامەت
چىنگ گىر بىكم لە چاوانت و ناو دىلت ھەلبىكۆل
جىگە لە خۆم لە ناو تۆدا
دەستم بەر ھېچى تر ناكە ويىت.....خوداناس
من و تۆ دوا دىدارمان
شەپى بەشكىرنى تەننیا يى، لە شوينىنىكا
ئەو شوينە نە تارىكايىيە و نەپۇننا كايىي

بەتھورى بەقىان و ذن، ئاوا ئەدوان :

ھىشۇ ھىشۇ ترى، لە مىيۇ شەو دەرنىيت
كە چاوانت ھۆن ھۆن شەرابى ئالى لىيدا دەچۆپى
ئىدى بۆچى زەخىرە بۆ شەراب دەخەيت؟ دەريا ژن

جوانە ئەم زەمیلەیەبى لەپرچى خۆت چىنیوتە
خۆلە مىشى ئەم نەردە، بە فوى تو ناگەشىتەوە
تازە ئىتىر چاوهپوانى من نەكەيت
كە لورەي پېزايى من هەمېشە لە قورگتا بىت
زىرىكەي دەريا لوشى تو دايىم لەپۇحى مندا بىت
ئىدى چ پىيوىست دەكات
بىم و بىرفيئىن..... ئەي دەريا زن
گريانى من هەر لە چاوانى تۆدا، دەويىرى خۆى ئاشكرا بکات
چەرنوکى من هەر لەناو تەننیايى تۆدا دەتوانى بە كەمالى ئىسراحت
نا ئومىدى لىپچۇرى
من بەوريىكم نىوەم لە جنسى تۆيە و
نىوەكەي ترىشم لە جنسى تەننیايى
ئاھىز بەم هەمو تەننیايىيەمانەوە چىپكەين..... چى؟
باش دەزانم پۇزى دى، رەنگە شەۋىيەك بىت
تەننیايىي ھەر دوكمان دەكۈزى، ئەي دەريا زن

دوا و ئەسو-قىسى بەتھياني :

لاسايى كردنەوهى ئاولو
تەكەنندى توى تارىكى، بۇ سەر سىنگى بەره بەيان
سېرىنى چاوى تەپرى ئەستىرەيەك
بە لەچكەي ئەو زىنهى خۆيم نەفراشد
تەنبا دەسمالەكەي سەريم هىينا، بۇ يادگارى
پزگاركىرىنى چەندىن دلۋپە باران
كە لە قورا غەرق دەبۈن و دەكەوتىنە حالەتى خنكان
من كە شايىهدى هەمو ئەمانەم و توڭەرگىز ناتوانى بىيانبىينى
ئىيدى حەسودى بەچىت بېم ئەي ئىنسان؟
توڭ دەسوتىيت و هەرگىز ناشزانى
ئاگر چىيە
دەخنكىيەت و هەرگىز
لە فەلسەفەي تەرايى تىناغەيت
مايه پوچىت لە جوانى و هەمانەي بەتائىيت لە نور

چیت ھەیە حەسودى پىپىبەم..... دەپىم بلى؟
رەنگىك نەماوه لە دنیادا، لە ناو چاوما نەنوستىنى
تەنیا رەنگىك چىه، ناويرى توختى بکەۋى
چونكە تۆراوچى رەنگى، ئەى ئىنسان
ئەو ھەمو ھەنگە
لە ناو ھەنگوینا خۆيان خنکاند و نەگەرانەوە، تا ناو دەمت شىريين بىكەن
كەچى ھەر زەھرى مارە، گوفتارت
ئىدى ھەسودى بە چىت بېبەم.....؟
ئەو ھەمو فيشەكەتان نا، بە بالى ھەلۆكانەوە
لە شىريينى خەودا
كەچى بەرگەي يەك فيشەكى حەقىقەت ناگىرن
مەستن بە وەھمى پېرىبون لە گەورەيى
كەچى جورئەتتانا نىيە
تۆزى بە دىأر شەوھوھ را بىيىن، ئەى ئىنسان
دەپىم بلىيەن حەسودى بە چىتان بېبەم.....؟

دەنطى خوداية... يان دەنطى منالاً...

تەرتىلةي يەكەم /

ئەم دەنگە لە قولايادا يە ، مەگەر ھەر بىيىدەنگى پىيى بويىرى
بەسەر قامكە وردىلەكانتهوه
مانگ و ئەستىرە شەريانە ، لەسەر ئەوهى
كاميان زووتىر بچنە ناو دەستەكانتهوه و
تالەويۇوه
عەرشى موعەللاى دىلت داگىرىبکەن نارينا
يەك سەددىيە باسى تەرى بارانت بو دەكەم
كەچى پىيم دەلىيىت بابە
دەمولىيۇى وشكەلاتتى ئەم بارانە كەى تەردىبى؟
ويلى بەدواى مەرزوبومىكا
تالەشولارى بارانى تىياتەربىي
كەچى لەم قىيامەتى بارانەدا

روتوقوتو بىباك لهوهى پەھىلەئى باران چۈن دەتكوتى
دەستەكانت كردوته كۆخى بچكۆلە بۇ پەپولەيەك
تادواسلاۋى نويزەكەئى تىيابداتەوه نارىنا
يەكم جار
خودا مەرۋىقى دروست كرد نەك منال
چونكە زەحمەت بۇو
خۆى لەخۆى دابتاشى
ئەخىر كوفر ئىمە كردىمان
مندالمان كرد بەمروۋە و دەسكارى جوگرافىيائى بۇحى خودامان كرد
ھەر بۆيە ھەتادەمرين
نەدەھەسىيەنەوە و
نەدەستمان لەخوا گىردىبى و
نەدەتوانىن بىگەپىيەنەوە مندالى

تەرتىلةى دووقم /

بەو دەستە بچكۆلانانەت

چ جەنگىكى گەورەت بەرپاكردوه لەگەل زەبەلاھى سى بەرەكەتا
کە چى من بەم گە ورەيىھەمەوە
جەنگە بچوکەكان تۆقادۇميان
من دەستە خripنەكانتم، لە ورژى با دەشاردەوە
تا نە بىٽتە شەختە و پەق ھە لىنىيەت
كەچى تۆھەمو سەھەرى تۆفانى با، لە چاوتەوە ھەلىيەكەر دەتۈت:
باپە ئەگەر دەستىم بەرنەدەي
لە ناو رەنگى "با"دا وەها خۆم وندەكەم
ھەرگىزچاوت پىيم نەكەويىتەوە
دەنگىكى بەرەنگىكى سورئالەوە دىت و من نايىيىنم
نوىزىكى بەبرىندارى دەگات و
بەلىوارى ئەژنۆكاننەوە داتناوەو
ئاوى گەللىي گىلاخە دەكەيت بە دەمەيەوە
ئەم بۆشاپىيە ترسناكەي لە نىوان من و تۆ دايە
ھەرلەدورى نىوان
ئاوا و مەركانەيەكى تىنۇي لەچەند لاوه شكاودەچىت

ئىمە پىش ئەوهى بخەوين پىددەكەنин
خراپ حراپ پىددەكەنин
تو زور بە كەسکونى دەگرىت تابخەويت
كەھەلدەسىن
ئىمە لەھەۋىرى ترشاۋ دەچىن
تۆش ھەر وەكۇ خەرمانەي مانگ
خەولەناو چاوهەكانتا ھىننە جوانە ھەر لە جوانىيە دەچى
كەلەناو تەمبۇرىيّكى ئەرمەنىدا خەوى لېكەوتۇوھ
چەند جوان و بەھەۋىقارە ئەم نوستنەت
ھەر لەخەوى شەراب دەچىت
لەناو دەفرىيّكى كۆنە سالا نارينا

/ تىرتىلةتى سىيەتم

ئەم دەنگە لە قولايدايىھ ، مەگەر ھەر بىددەنگى پىيى بويرى
ئەم ئايەتە لەناو درکا تار دەزەنلى و
لەچىنگى ئىوارەيەكى دلتەنگا سەمادەكت

ئەم خودایە بۆچى دستى ھەلگرت
لەناردنى ئايەتەكان و سەرگەردا نۇوبەرەلەللىي كردىن و
ھەرچى ناوى ئىيمان بۇو بەستى لە باڭى پەپولەيەك
ئەويش خۆى كېيشا بە گۈرى چراى بەر ھەيوانەكەم دا
ئا خىرتۇ كەپوت كردو مەتەوه لە ئىيمان و تالانت كردو م
ئەم مندالەت بۆ كرد بە تۇوشىمەوه؟
ئا خىر ئەى خۆت نازانىت چەند ترسناكە!
باوهشت پېر پېر بىت لە مندالىك و
دلت خالى خالى بىت لە ئىيمان
بى دادىيە ئەم بىمارىيە
بى سەمەرە ئەم بارانە
بەھىج ناچى ئەم كۆرانى چېرىنەت ئەى - با -
ئەوهتا ، كەسۈرمە لە چاوى دۆست دەفېرىنى
من لىرەوە پەردى پەنجەرەكەم دەلەرىتەوه
كەسەرى پەلكە گىيا يەك دەخەيتە سەر رانت و بۆى دەپروانىت ھەتا دەمرى
منىش لىرە نەسىمېك باوهشىنى دىلم دەكاتو دەلى

خواسەبوریت بدا دەسەلەتى منى تىيانەبۇو
سەرم لەمە دەرنەچى ئەى - با -
چۆن توانىت خوا بەفرىئىت و
لەم بىشىكەيەدا ئاوا گفە گفە بکات
ئا خىر بەم پۇتو قوتىيەمەوه من چى بکەم لەم مەندالە ...؟

تەرتىلةتى ضوارەم /

لە قوللایى دەريادا
دەنك دەنك دلۇپى هەلىزىاوى باران دەچنىتەوه
من لەزىير ئەم چەترەدا
خۆم لەلىزمەمى باران دەدزمەوه
من لە لرفە لرفى دەرييا زۇر دەترىسم
كەچى تۆددەتەويى هەرچى كەفى دەريايى دەنیاھەيدە
بەو دەمە بچۈكۈلانەيەت هەلبولوشى
دەبىزانە من و تۆ چەندە دورىن لەيەكتەر
تۆ مەنالىيك شەلەلى بەعارەقى تەپدەريا

منیک تینو تینوی ناوئم بیابانه
ئاھر كەئەنە دوريين لەيەكتىر چۆن دەتوانم
بپۇمەوه سەرئەوەلىن نوتە
ئەو نوتەيەي كەتۆي لەناو مندا خولقاند
چەند نازەنینى نارينا
كەئىواران سەرت دەكەيت بەناو تەمى ئاوابوونا
شەودەگوشىت و دەلىيەت بابه ھەلىخە بەو تەنافەدا
ئەي نايىىنى چۆن خوساوهو ئاوبەشانوملىدا دىيە خوارەوه ؟
پرته قالىيک ھەلدىچۈرىنىتە ناو پىالاھ چايىھەكەي بەردەمت و ھەلى ئەدەي
لەگەللىاي پرته قال كۈلارە دروست دەكەيت
بەدەنكە بەرسىلەكان ھەلماقۇدەكەي
ترييق ترييق پىيدەكەنىت و دەلىي :
با به با به چىنه ژورەوه
بەلکو مانگ لەسەفەر بگەرىيەوه
ئەم دەنگە مەستە بە رەنگى كەمن ناتوانم بىبىينم
ئەم رەنگە مەستە بە دەنگى كەله قولايىدایه

مەگەر ھەر بىدەنگى پىّى بويرىت

تەرتىلة ئىشىجەم /

دەستمان لەيەكتەر دەترازى و لېك وندەبىن
وەك ئەوهى نەمن ھەبووبىم نەتو
تو دەبىتە گەردىلە نەبىنراوەكانى ناولىشەبا
بەيانىيەكى قايم نويىز
بەيانىيەك كەرۇشنايى هىيشتا زەفەرى پىنەبرىدى
دىيىتەوەو بەگسکىك گەللى ئەلۋەريوئى عمرى من كۆئەكتەيەوە
دىيىتەوە دەمبىنى وام لەدەمى زولۇمەتىكى
گۆرانى بۆ دولبەرىكى خۆلۈسى دەلىم
سوالى تۆزى سورمەم دەكىد بۆ چاوانى
كەچى خاكى سورمە پىزى كەنعانم نەدەبىنى لەپاڭ دەستما
چ يەعقولىكى گوناھبارو نادان بۇو نەم توانى
لەچالى پىشى كەنعانانا يوسف بېبىنەم

کەچى لە دورى دورەوە لە مىسر بۇنى كراسەكەيم دەكىد
چ يە عقوبىيّكى چارە رەش و گۇناھبار بۇوم
ھەرتەنھا جارى بۇتاقى كردە و
خواخۇى كرد بە كورمۇن و منىش ناوم لىيىنا يوسف
ھەر كەلىيى غافلې بۇوم
سپاردىان بە چالى رەشى كەنغان
توخوا بە ئە سپايى پى لە سەر خاكى كەنغان دابنىن
باخودا لە و بىرەدا رانە چەلەكى
تۇوخوا بە كچانى ئەھۋى بلىيّن
چاويان بە خاكى سورمەى كەنغان نەرىيىن
باپىلۇي چاوهكاني يوسف نەشەمىزى
تازە سورمەى ئەو خاكە دەرمان نىيەو دەرمانىش نابىت
بۇ چاوى هىچ گۇناھبارىك
تازەمن چىم پىيەدەكىرى جەلە وەي بلىيّم
*(ئەي بادى صەبا نە من بىبە و نە كەلکىشى ھەيە نامە
تەشريھى ئەم ھەموو غەم و گۇناھبارىيەم نايەتە تەحرىر)

تەرتىلةي شەشەم /

ئەم دەنگە لە قۇللايدا يە مەگەر ھەر بىيىدەنگى پىيى بويىرى
كەلکەلەي ئەم ئەفسونەت
دەمباتەوە نىيۇ نەواي شەشەلىكى سېبەينىيۇ
كەپەنگە بايە قوشىك بىزەننى
نەشتەرى ئەو ھەموو جوانىيەت نىيشتۆتە سەر پەرەي دەم
ئا خىچىپكەم خويىنم تىيانەماوه تاجۇڭەلەببەستى
كى دەلىت جوانى نەشتەر نىيە بايىت سەيرى
ھەنارەكەي ناو دەستى نارىناباكات چۈن لەداخا شەقى بىردوھو
دەلۋپ دەلۋپ جواناوى سورى لىيەتكىت
خۆزگەدەمزانى نارينا چ سەرىكە
بەو روتۇ قوتىيە راكساوى بىياڭ لەو ھەموو تۆف و سەرمايە
تەنیا گەللاي^{*} گولەشىريين شۆخىكەت داوه بەخۆتا و دەلىي بابه
تازەدەببىت بەئاواتى خەوى ئىزىز گەللاي گولەشىريين شۆخىكە وە سەر بىنیتىوھ
پەلم بىگرىت يان پەلم نەگرىت بەچى دەچىت ؟

من گریانی تارژەنیکی گوناھبارم
دەبىٽ تاقیامەت ھەربىکولیمەوه
چیم لىّدەکەی لىّم بکە نارینا
ئەوەندە دەزانم لەگەل ھەرشتىکدا كۆمبكەيتەوه يەكسانم بەخۆم
كەخۆم جەگەل گوناھبارى و پەشيمانى شتىکى دىكەنیي
دەرم بکەی لەھەرشتىك و ھەرشتىكىش لىّدەرىكەی
يەكسان دەبىم بە تاقیامەت گريان
كەرەتى ھەرشتىكم بکەی يەكسانم بە
ھەرمىيەكى تەپى جىماوى ژىربارانىكى پىر ،پىرلىم بىتاقەتىيە من
تازە ئىتىر بەچى ئەچىت
پەلم بىگرىت يان پەلم نەگرىت نارینا

/ تىرتىلةتى حەۋاتقۇم

ھەموومانت دۆزىيەوه خۆت نەبىٽ^۱
ھەموومانت فرىدىايە بەر فوارەت ئەم عەزابەوه

بەمشت دەریات بۆ ھیناینە ناومالە کانمانەوە و پىت و تىن :

ھەلیمژن بۇنى ئەم سەرابە ، ھیندە بە قولى ھەلیمژن

تاڭاوىنە ئىشت دەریاكانى دىنيا لە دەستانا وردوو خاش دەبى

ھەموومانت فرييادىيە بەر تاشە تاشى ئەم زولمەتەوە و پىت و تىن :

قول بپوانن بۆ نورى ئەم زولمەتە ھيندە بە قولى بپوانن

تادلىتان دەبىتەوە بە چىنگى خويىن لەناو لەپى دەستانا

تۆ نەلە ئاواينە ئىشت دەریاكانا خوت بىنى

نەلەناو دلۋىپى زولمەتى سەر جەستە ئىنەن ئەنەن توانىت سەيرىكى خوت

بکەي

وا دلېشمان بۇو بە چىنگى خويىنى سەر ھەلگرتۇو

دلەنیام كەناشتۇانىت لەناو خويىندا دەر بکەویت و ھەل بکەي

خودايە دەزانم ھەر لە بەر ئەمانە بۇو

مندالىت لە خوت داتاشى و دروست كرد ، تادەسىست بەر خوت بکەویت و

خوت بىنى

خودايە ئا خر تۆ دلەت كرده گلەتكى خويىن

تازەچى بکەم؟

ئەم منالىھ لەکوپىما ھەلبگرم!

خودايىھ ئەم منالىيەت بېبورە ئەم خودايىيەت لەکوپىما بىشارمهوه

ئەم دەنگە لە قوللۇيدايىھ مەگەر ھەر بىدەنگى پىپى بويرىت

* بەيتىكى (حاجى قادرى كۆپى) ۵

** (گولە شىرىن شۆخ) جۆرە گولىكە

بارانتر بدوی ھەتھوریلار

خودایه توْ کەھیچ سوْدەند و دلخۇشنىت بەوهى
ملت بۇ كەچ بکەم و
باكىشىت نىيە لەوهى ليت ياخىبىم
ئەدى بۇ دروستت كردم ؟!
لە ناوج مانايمەكدا، جىيگەيەك بۇ بونم دەكەيتەوه؟!
توْ لەترسى تەننیايى خوت
توْ لەترسى ئەوهى
نەبادا لە بىرت بکەم و باست نەكەم

نەتھیشت دەستت لىبىدەم

كەچى دەستمت چزاند بە ھەمو پشکوڭانا

ھەرچى فيشهكى بەيەكگەيشتن ھەيە

لە كەللەي سەرمدا خالى خالىت كردەوە

لە دۇزەخەكانى بە يەكگەيشتنا بۇ سوتانىدەت؟

نەھاتىت و پىيّكى رەھرى بەيەكگەيشتن لەگەلا نوش نەكىردىم

دەزانم بۇ نەھاتى؟

ھەر لە بەر ئە وەي بىرت بىكم و ھەمېشە لە دوت بگەریم

تەماشاكە ئەم بە يەكناھەيشتنەي من و خودا چەندە جوانە؟!

تەماشەكەو كراسىك لەم بە يەكناھەيشتنەي من و خودا دادە

توپەحمىت پەھ لەئاگرو چاوت كەيلى توۋانى تەنيايى

من دەستم دەشتىكە لە لالەزارى مەرگ و

پۇحىم ئاگرى غوربەت

كىد وىھتىيە قە قنهس

تەماشاكە ...

ئەم لە يەكتىر ونبونە چە نە جوانە!

ھەر لە بىيىدەنگى بە فرئەچى... ھەوریلار
مەركانەيەك ھەر خۆل بە سەرى خۇيىدا دەكات و
لە ترسناكى بىابان خالى نابىت
بىابان بەو ھەموو بەرينىيەي خۇيىه و
بىابان بە دەست و پله قلىشاوه كانىيە و
لەناو ئەم مە رەكانەيەدا راكساوه و
بلويىرى خۆل ئەزەننى
كەچى ئاو سەماناكات و گۈيىم لىيىه
لە زىيرلىيە و... دەلى:
كە پە نجەيەك لە سەر بلويىر بىت و خۇيىنى لىينە تكى
كە پەنچەرەي سەرابى
تەرجەمەي ئەو ھەموو بىيىدەنگىيەي بىابانى پىينە كرى
كە جوانىيى مەركانەيەك بىت، خالى خالى لە تە پايى
كە حە يراني سور نەبى لە خۇيىنى چاوه روانىيا
چۈن ئە توام بېھقىسىم و گۈرانى بلىم... ھەوریلار
دەئىتر با ئەم سەفەرە ھەر تولانى بىت

با ئەم بىرىنە ھەر بىدرە و شىيەتە وە
با ئەم ياقىقى تەننیا يىيە
ھەر لە ملى كچانى ھەورىلارا زەنگەي بى
با منىش لەم چوڭلى قولۇنى مەحشەرەدا
لە ناو دەشتى زەنگىيانە ئاساي خۇلا
ھەر لە دوى چاوى خودا بىگەرىم... ھەورىلار
لەننیوان من و خۆما
ئاشوبىيىكى فيتنەكىپ حاكم و سالارە
لە نىيوان چاوم و فرمىسىكە كانما
تەرمى ئەو ھەموو بەھىيى خوشە ويستىيە كەوتۇھ
جەنازەي گەلائى ئەو ھەموو گولەبەپۈزەيە سەرگەردا نە
نە چاوم بويان دەبىت بەگۇرۇ
نە لەناو فرمىسىكە كانما جىيگەيان دەبىتە وە
تە ماشەكە... ئەم لە يەكتىر بىزىيونە
چەندە پەنكىزەرە... ھەورىلار
ھەر لە پەنگى عەشق ئەچى

تو دەرژییت و هەرپىرى لە تىنۇيىتى
من قولپ ئەدەم و هەرپىرم لە چۆلەوانى
ئەم دەرگايىھ لە پاستىيا دەرگا نىيە
ئەو پەنجەرەيە ھەر لە تەمى ناو دەستەكانم ئەچى
چەترەكەت توپھەلّدە مەلول گىيان
سېپەرە جوانە بۇ چەتر
دوگىمەي كراسەكەت بىتازىنە
ئەى نازانى !!

(لە دوگىمەي سىنە دويىنى نويىزى شىيوان)*
بەيانى نەدا ، خەلتانى خويىن بۇو
سېپىيەدى باغى سىيوان
تە ماشاکە....ئەم پىرتەقالى خويىنە
بەم تەنگى نويىزى شىيوانە
چەندە پىركەيف و سرورە... ھەورىيلار
كە لە گەلائى سەنەوبەر كراسىيىك ئەدورم بۇ باران
كە لە سىنەي روتى ھەريزىيىكا

چاوی په پوله یه ک ده که مه خه و
که له ناو ده فی ده رویشیکا ئه م هه مو دلّوپی گریانه
فیئری سه ما ده که م
که له ناو چاره که ئه م کچه هه وریلار ده
ساده يى و ساکارى فیئری له نجه ولار ئه که م
که سینه م پر ده بى له ته وارى خویناوى
ئیدى هه ر ما وه ته وه بلّیم: ئه م سه ما يه به خوینه وه
ئه م سه ما يه به سوتانى قەقنه سه کانى عەشقە وه
چەن نازه نىنە.... هه وریلار
که باران چوک دائە داتە سەر دەمولیوی گەلا يه ک
که سەرپوشى دەربە دەرىم
بە سەر چلۇچىيۇ تەننیايىھە و
شىتال شىتال دەبىتە وھ
کە رەشا يى شە و قەترە قەترە
لە دەمى دەمە و بەيانا دەتۈيىتە وھ
بە نەزاكە ته وھ دەلىم:

بارانتر بدوی هەوریلار
شلپ و هووپی ناو سیپەر
گورانی له ناو خوینا
چنینه وەی وردە شوشەی گريان
له ناو میرگىكى سەرخۇشا
سەفەر بە ناو
برينە كانى تە نيايدا
ئەم سۇناتاي گريانە
ھە ر لە خوت جوانە هەوریلار
بىرت نايە...؟
دە هاتىن و وەك چولەكەي كەسىرە كەوتۈي ئىر باران
ھەر خۇمان ئەكىيىشا بە پە نجەرە كانا؟!
دە هاتىن و نىوهى دلمان
لە سەر سفرە كەي دايىكمان بە جىيەيىشت و
نىوهكەي ترىيشى، ھەرخوا ئە زانى
لەم كىيۆى وە حشەتەداو لەكام بىنە بەردا

به جیماوهو ده بیت به بهرد
ده هاتین و له ناو خوله میشی بیتاقه تیا ده گه وزاین و
ته نیایی وهک سه گ تیمان به ریبوو
تۆزو گه ردی پیلاوه کانت بتەکینه
ئینجا دەرگاى دۆزەخ بکەرەوە
دەرفەت بده
.....

با پەنجە گەورەی دەستم
پە شیمان بکەمەوە لە خوکوشتن
ئینجا دیم و دەرگا لە باران دەکەمەوەو
پىيى دەلىم:
ئە رى بە راست ئەوەتەی دنیا ھەيە تو دەبارىي
کە چى يەك گوناھى پەشت پى سپى نەكرايەوە
خويىنت لە دەمى چەقۇيەك پى نەسپايرەوە
فەقیانە كچىكەت نەكىدەوە و تۆزى لە گەلیا نەگرىيات
نەتتوانى ئەو پىناسەيەي عەشق ئەرشىف بکەي
کە دەلى:

عە شق ئاشتکردنەوەی منالىيکە

كە لە نانخواردن دەتۆرى

چاوى هەرچى گەلاً هەيە پېتىرىد لە فرمىيىك

كەچى نازانم بۇچى خوت گريان ناناسى؟!

مولەت بىدە

با پە نجەي شايەتومانم سەلامى نويزەكەي بىداتەوە

ئىنجا پىت دەلىم:

مىلى كاتزمىرەكەت بودستىنە

چونكە دلنىابە ھەمومان پىر دەبىن

پىردىبىن و دەنكى ترىيى گە نجىتىيمان نەهاويىشتە دەممانەوە

پىربوين و توْزى شېر ئاومان نەكىد

پىربوين و سەرخەويىكمان نەشكان

لە ناو ئەو بىستانانەدا، كە يەك شەمامەيان نەگىرت بۇ دەستى دوستان

ئىدى بۇچى ئاويزانى يەكترى بىن ھە وريلار

كە لوتم پېردى بى لەبۇنى دەرىيەدەرى

كە ئاوابون بە سەر شانوملى مالەكەمدا، دائە چوپرى

کە، کەوشەكانى دايىكم
بەخويىنەوە لە بازار پەراج دەكىرى
ئىدى من هەر دەگەپىم و ويلىم بە دواى
كراسىيىكى رە ش بوْ هە ورييلارو
چاوى بە جىمامۇم لە ناو كەوشەكانى دايىكمداو
مانگى بە جىمامۇمى سە فە رو
خوداى بە جىمامۇمى نىيۇ ئەم دەربەدەرىيە
تۆ بېروانە، مەمانە چ خويىنېكى لىيئەچۈرپى؟
ھە ر لە داچۈرپىنى خويىنى
پەنجەكانى (حسە يىن) ئەچى لە كەربەلا
تەماشاڭە
زەردەپەر لەم پىيالەيەي نىيۇ دەستمدا
چۈن داۋىيەتىيە پېرمەي گەريان؟!
ھە ر لە بەيەكگە يىشتىنى من و تۆ دەچى..... ھە ورييلار
تەماشاڭە
تەرخون چۈن سەريناناوهتە نىيۇ كۆشى ئەو جوڭەلەيەوە و

ته زییھیکى پچراوه له وە فا ئەچنیتەوە؟
زۆر داوا ناكەم كراس ھەوري
من سلاۋى بەر لەخۇكوشتنم دەويى، نەك گريانى دواي مەرگ
سلاۋىك پېيش پە شىيمانبۇنەوە
سلاۋىك بەر لەوەحشەتى عەشق و
توۋانى بەيەكگەيىشتن
داواي زۆر ناكەم
لەگەل خوتا
نمى بارانم بوبىئىنە، پېيش ئەوهى لە تىنوانا بخنكى
كوا داواي زۆرم لېكىردى ... ھەورىلار؟
ئەوهندە غەرىبىم بەخۆم
چاوم جەسارەتى نىيە
سە يرى دەسبەتالى دەستەكانم بکات
وشكاوى هات پوانىن لە چاوانما
نيوهى دەستم لەناو گۈزەيەكى شكاوى بەر بارانا
شكاوتر لە دلەم بە جىيماوهو

نیوه‌که‌ی تریشی به نیازه ئەم شەو بەدزى ئەستیّرانه وە
مانگ کفن و دفن بکات

عیسا بە هەموو بزماره داکوتراوه‌کانى لە شیه‌وھ
لە دلله خوساوه‌کەما جيي بوھوھ

مەحوی بە توغانی ئەو هەموو ئاگرھوھ
لە ناو بیبیلە کانما راکشاوه

کەچى ئىستا

دە ستم بە کورزارویش لە ناو خۆما جيي نابىتھ وە
پوھم جيگاي ئەو لاسکە پىحانەيەئى تىيا نابىتھوھ
کە دويىنى شەو بەشايىدەی هەورىك خۆى كوشت

دلم هيىندهى تالله مووييەكى پىيوه ماوه

ئىيدى داواى چىم لىيده‌کەي...؟

ئىيدى شەختە بەندى ئەم عەشقە

چۈن لەمنا سەوز دەبى و

چۈن لەمنا جيي ئەبىتھوھ.... هە وريلار

دە ست و پەنجەت مەدھرە بەر ئەو ئاوه خويىناوېيەي

کە لە ئاوابون دەچوپرى
چونكە لە سەرابا نەبىت
نە دەنگم دەگاتە گويى تۇو نەدەتوانم
دەستوپە نجەت بدوينم
تو ئاگرى دوورى دەتسوتىنى و
من قيامەتى بە يەكگەيىشتىن دەمکاتە خۆلەمېش
تو سەرپەنجەكانى نەرم نەرمن بۇ دەسبازى
منىش سەرپە نجە كانى بونەتە سوتۇ
دە ستم لىبىدەي ھەر دەوھەرىم
دەستىشم لىئىنەدەي ھەر دەبىمە خۆلە مېش
دەبزانە چەن ترسناك لىيک بىزربوين ھەورىلار؟
ئىدى تازە كەس دان نانىت بەمەرگى ناو ژورەكانا
ئىواران زەردەپەر لەگەل كەسدا ناچىتەوە بۇمالە وە
چونكە دەلى:
من كە ھەر دەبى بىرم
با بە دەم فېرىنه وە گىيانم دەرچى نەك لەناو ژورە كانا

منیش کەسیّك نەماوه پیّي بلیم:
بە شەودا پردهبم لەبال بۇ فرین و
لە ئاز باخى گیلاسا دە تریقیمەوھو
چاوى گەلای گیلاس ئەسرم
کە بە يانى ھەلدەستم
قەتىيەك لەدەست مىحنەتى فرین ھەلاتوهو
لە بە رەدم پەنجه رەكەما خۆئى كوشتوھ
چەند دەسپەزىگىنى لەنەخشاندى ئەم گۆزانەي سەر رېڭادا
تالى پەش لەسەرتا نەما بەديار سپىكىرىدەنەوھى گۆزەلەكانە وھ
كەچى سەرت بۇو بەكلوی بەفر
بەلام گۆزەلەكان سپى نەبونەوھو سپىش نابنە وھ
توۇ عومرييکى درېزە گۆزە دروست دەكەى
بىئاگاي لەوھى
چۈرى ئاو نەما دەمى بىبابانى پى تەربىكەين
ئىدى چۈن گۆزەلەكان پر بکەينەوھ لە ئاو... ھە وريلار؟
غوبارى دار بىيەكانى بابلەم لە خۇم نەتكەناندوھ

پوّح لە دەمى سکلەكانى پىربونا
تەماشاکە چۆن دەقرچى!
تەماشاکە چۆن بىرت دەكەم!
نە دەتوانى دلۇپى بارانى نور بېرىزىنى بەرۇّحما
نە منىش دەتوانم دەست لە بىرىنىيكت بەم
تەماشاکە دور لەيەكتىر ...
چ جوانىيە كى مەلولىن هەورىلار
تە ماشاکە...!!

*بە يىتىك شىعىرى نالىيە

خوينىزلىرىن - با-

رېڭاكان نىن
رېڭاكان لە ئەزەلەوە نەبۇن
رېڭاكان نابن، ئەگەر ھەشىن

ده مبەنه و سەر کویىرە رىيى بەنبەست گەيشتۇي پۇحەم
تۈيىزآل تۈيىزآل ئەم - با- يە دائەتاشم
ھىۋاش ھىۋاش ئەم ھەورانە ئەپرەنم
كراسييىك لە خويىن لە بەر ئەكم تا بتوانم
گۈي لە دەنگى ھەنسكىيىكى دلى يە عقوب بىگرم
توى توى بىرين لە لىيۇي ئەم رىيگايانە دائەمالم، تا بتوانم
گلمتكىيىك لە جوانى بىذىم و نەزىفى ئەم نىيگە رانىيەى پى بوهستىيىن
وانەي يە كەم مامۆستا ئاپاستەي گشت - با- كانى بۆدىيارىكىرىدىن
كەچى نەيتوانى ئاپاستەي خويىنتىين - با- دەست نىشان بكا
ئۆف جوڭرافيا چ كراسييىكى تەنگى بە بەرى من
وانەي دووھەم مامۆستايى ماتماتىك
خشتەي لىيىدانى گشت ژمارەكانى پى لە بەركىرىدىن
منىش پرسىيم: ئەدى مامۆستا گريان كەرهتى تەنيا يە كسانە بەچى؟
واى ماتماتىك چەند زەللىلى بەرامبەر پرسىيارىيكم
چەند غەریب و رمۇزمى بەرۇھى من
بە جولەيەكى نەبىنراو دەست پى ئەكەيت و ئەرژىيى بەسەر شەوا

وەك رىزانى پۇلى ئاونگ بەسەر گۇنانى دەشتىك رىحانەدا
بە جوانىيەكى ترسناك دەست پى ئەكەيت.

وەك جوانى ماچىكى نەپشكوتۇ
وەك جوانىيەكى شەوهكىيەكى دەستنويىز نەشكاو بە روناكى
وەك جوانى ماچىكى دەم بە وىردى سەر بەردە نويىزى خەيال
وەك جوانى يەكەم ختورەمى فېرىن لاي زەرنەقوتەيەك
ئاوا دەست پى ئەكەيت ئەى-با-

لەھىچ ئاشكرابونىك ناپرسم
لەھىچ فريىنىك ناپرسم
لەھىچ خودايىك ناپرسم
لەھىچ مردىنىك ناپرسم

كە مردن ھىيندە ناسك بىت و بەرگەمى دەست لىدان نەگرىت ئىدى بۆچى
پرسم؟

ببورن تەنیا دەمەویت لە نەزىفى خويىنى -با- بىپرسم
چونكە كەس پىيى نازانى و نايىنى
شەوانە -با- چەندە خويىنى لىئەچۈرى

تهنیا من دەزانم و دەبىيىنم
ھەموو شەھوئى با-ئەوەندە بەسەر ئەوا دەگرى
تا ھەموو شانوملى بەخويىن تەپ ئەكا
من دەزانم لورە لورى شەوانت چ گرييانىكى كەسکونە
بەس نازانم بۇچى ئەبى ھەمېشە
گريانى كەسکون و دللتاۋىن بکەويىتە شەھوھ؟
ئەى با- چەندە لەدایكەم ئەچى لەبى رەنگىيا
ئەى با- تۆۋ دايىكم هىچ بونتان نىيە
كەچى سەرلەبەر ژياننان داگىركردووه...!
كە رىڭايەك بىرسى لەونبۇنى خۇى
چۈن منىكى موبىتەلا دەگەيەنىتە مەنزلى با-؟
سەختە دۆزىنەوەي رىڭايەك بىباتەوە مائى با-
وەك سەختى و دورى رىڭاى ناو شارە هەنارىك
پىش ئەوەي داوهەرىنرىت و پىزان پىزان بىرىت
دۆزىنەوەي رىڭايەك بۇ مائى با- سەختە
لە سېرىنى فرمىسىكى رومەتى سېيويك

کەغەریبى لايەكى سورىكىرىدۇوھ ئىيەش ناومان لىيّناوه
سېيۆھ لاسورەي سەر زەمین
لە ئەزەلەوھ ھەلەبوم
چونكە بەدوای رىڭادا دەگەرام
دەرنىڭ تىيەكتەم
ژيان مائىيەكە لە لە
لەناو لمدا كەي گولى رىڭا شكۆفە دەكات...!
ئەي-با- تۈرپىونەكانت ئەدەي بە ئىيە و
گۆرانىيەكانت گۆلەكانى پىيىدەخەيتە سەما
مائى ھەموومان پى دەزانى
كەچى مائى خۆت تەنپاپيشانى چەمەنزارو ئاوهكان ئەدەي
من دەزانىم تۆ دىشكابو تۆراوى
دلىت شكا لەيەكەم دەست درىيىتى مروۋ بۇ سەرجوانى
رۆحت تۆرا لە ئىيە، چونكە نەمان پىرسى
خوارەي ئەم خويىنە لەقولا يى كام بىرىنتەوھ ھەلئەقولى ئەي با
ئىيدى تازە بەم دەرنىڭ وەختە

گریان ریاییه کی بی لەزەتى دواى مردنه
روانىن بۇ باران لەپشت پەنجەرهوھ
رۆمانسیيەتىكى پووچە
ئىمە دەمىكەو ئىستاشى لەگەلداپى
لەدلەوھ گۆرانى نالىن و وەتەرەكانە رۆحمان نالەرزىنەن
ئەوهى ئەيلەرزىنەن لىومانە نەك وەتەرەكانى رۆحمان
مردن ھەرگىز شەقاوىكى رۆيىشتىن پى نەوهستاندويں
مردن ئەوهندە رايىنەچەلەكاندىن تا بچىن
دللى شكاوى ھاوسيكىانمان ئاشت بکەينەوھ
ئىمە بۇيە دېنەدەن، چونكە مەخلوقىكى لەبىركەرين
كەھەموو شتىكمان لەبىركىدىت بەمەفھومەكانى پشت مردىنىشەوھ
ئىدى چۈن گریان ریاییه کى بى لەزەت نىيە؟
لەپشت پەنجەرهوھ كەى دەست لەدللى باران ئەدرىت؟
باران ئەو رىڭا دورەي بېرىۋە كەچى ئىمە
تەربون دەترسىن و لەژىر چەترو لەپشت پەنجەرهوھ
باس لەسيحرى باران دەكەين

هەمیشە ئەوەمان لەبىر دەچىتەوە، كەھاوسەفەرى ئەو رىڭا دورەي باران
با-يە-با-نەك مروۋە
لەناو روْحى ئەو هەریزانە ئنسان دەستىيان پى راناڭا
پلۇنگىڭ خەوى لېيکەوتوھ
لەناو چاوى غەفرەدەي نىرگۈزەكانى جەھەنەما
-با-جارجارە پىيىدەكەنى و جارجاراش پەنجەي پەشىمانى دەگەزى
ئەي -با -
ئەي پەيکى دل پر لەخويىناو
تۆ ئاڭرىيکى بەويقارو من پەروانەيەكى ترسنۆك
تۆ تەننیا يىيەكى پرەيىبەتىت و منىش قەرەبالغىيەكم
پر لەسەر گەردانى
تۆ ئاڭرىيکى پر قىسىت و لەشەودا نەبىت ھەلۇاكەي
ئەي دۆستى گشت بى دۆستەكان
دە لەناو خويىنما ھەلبەكەو لرفەت بىت، تابتووانم
ئەشكى گەرمى قومرىيەكى دلشكاو ھەست پىيىكەم
رىڭەم بده تا خۆم كۆبکەمهوه

ریگام بده ئەم کاسە درزبردوھ پې لەخوین و پې روخاوه
کۆبىكەمەوھ كە دلەم
ھەی ھات چەندە لەت لەتە مائى دل
بە دەزولەی کام قەتارە بارانا
بچمەوھ سەر يەكەمین دیدارى فرمىسک لەگەل چاوا
كەنەتوانم دەرگاى قەفرىيک بترازىيەم بۆ كەنارىيەك
چۆن دەتوان خۆم بدهمە بەر لرفە لرفى خويىنى -با-
كەي دەۋىرم
دەست بخەمە سەرتەۋىلى نىيە شەويىكى مەلول و تۆراو
كاتىيىك -با- بەتۇرەبۇنىكى جوان، شەللى عارەقى دەكات
سەدای گرييانى ئەم -با- يە
دەنگى بەگوئى خۆم نەبىت ناگاتە گوئى كەسى دىكە
بەفرىيکى ترسناك لەدەستما بارىوھ
يان ئاگر يان لىيىزىيۇم، يان ئەمە يەكەمجارە بەفر بەراسلى ببارى
دەستم پېر لە ئىوارەو
ئەم شەقامە جگە لەخواو چۆلەوانى، كەسى پىيە نەماوھ

ئەم چاوهپوانىيەم بۇ گەرانەوەي حەزەرتى - با -
وەك چاوهپوانى ژنیيکى لەئەنفال بەجىيماو وايە
وەك چاوهپوانى گۆزەيەك وايە لەسەر كانىيەكى كۈزراوا
وەك چاوهپوانى ئەم مەخلوقە وايە بەديار هاتنى
پىيغەمبەرىيّكى دى و وەحىيەكى دىكەوە
ئەم لىيو كروزىندەم بەم تەنگى نويىزى شىيوانە خوا چاكى بكا!
دەم باش نالى، هەى هات چەندە لەت لەتە مالى دل
ئەى - با -
بەقەدەر تۆرەيى تۆ لە خودا
تۆرەم لە ئەو
ئەى - با - ئەى جەھەنەمتىرين خولياو بىرىندارلىرىن عىشۇو
ئەى جوانلىرىن تۆرەبوون لەكاتى مەركى كەلا دا
لەھەمۇ شوينىيک ھەيت تەنبا لەناو مندا نەبىت
مەگەر لەناوچاوى چۆلەكەكانى بەر بارانا دەستكىرىت بکەم
ئەى - با -
تۆ سىيىبەرىيّكى كەلەلاو بزەيەكى خوين تىزازوى

نویزیکی فهراموشکراوی ناو مزگه و تیکی رو خاوی
بیره و هریه کی برينداری و وشك هه لاتوی به ئەلچه بریزی ده گاکه مه وه
دلم پره له منالی و چاوم پره له گريان
ده ستم پره له ژنه کهم و قورگم پره له هه نسکی ئاینده هی منالله کهم
هه مو و خوم خەلتانی برينیکه
کە تازه زە حمه تە بتوانم تە فسیرى بکەم
هه مو و ويژدانی من ناتوانی لە گەردۇگولى بە يانا
گرييى دلته نكى گولە شە و بويهك بکانه وه
تازه دە بى تا قيامەت
- با - بە نەزىفى خويىنە وە سەر بىنیتە وە
خويىنيش هەر تەرمى - با - تىايىدا هەلکا
روكەمە كوى ئەي كەسى بى كەسان، ئەي نا ئومىدى
دە پىيم بللى تازه بەم درەنگ وەختە رو كەمە كوى؟

خەنچىالىز لە خۇلَ

گولیک بە خەیالى قەمۇرەوە
لە تەکانى دەريا كۆدەكاتەوە .
كىلۇنیك مەفتۇنى ناو زەريا شىنەكانى ئاسمانە و
كەركىيەتى مەعنايەك بۇ دەريا بىۋەزىتەوە
ئەي پەنجەرە قەترانىيەكانى سەرمەدى
فرىوتان دام بە وەحشەتەكانى ئازادى
چونكە فيرتان كىردىم كە چۈن ھەلبىم
بۇچى دەتانەوى وەك ئىيە پى بىرم
ئىيە وەچەي شەريعەتىكى زۆلن
ئىيە پىستانگىردى ، بۇ ئەوهى

گولەکان گورگان خواردوو بکەن
پیستان گرت و ھەلھاتن
نەھەستان تا
پەلکى پونگە به قومى ئاو دەمى تەركا
ھەل ھاتن و ئەو ھەموو ماسىيەتان ، به تۆرەكانەوە جىھىشت
ھەلھاتن و جەنازەمى ئەو ھەموو ئىمامەتان
پوت و عوريان ، لەم سەحرايىدا به جىھىشت
دوا پىيکى مەستىستان ھەلدا و ھەلھاتن
كە پیستانگرت
مۇلەتان نەدا ، كاشىلەيەك پىيىبگىرى و سەر تان بېرى
ئىيدى بۇچى پى بىرم ؟
كە پىيىگرتن بۇ ھەللتەن بىت لە دەست
وەجدى دوو ھەرمى و نويىزى پىۋاسىك
كە تا مەرد ، سوجىدەي نەبرد
ئاوا دەرژا خەيالى خۆل

مه حشه‌ره ئەم ختۇرەيە
قىامەتە ئەم خەيال
مردىنىكى نازەنинە ، بىرىنداربۇنى پۇمەتى ئاو
دایكىم دەست و پەنجەي ئەو دلۇپە بارانانەي دەگوشى
كە بەپوتى لەسەر پىلۇي تەپى پەنجەرەكەم
خەويان لىكەوتبو
كچىك گريي فەقيانەكەي دەترازاند و
بە دەم رېڭاوه ھەورى لى ئەپرۇز
ھەرزالىك بە قەدىپالى دالغەيەكەوە
نېنۋەكى نىڭەرانى دەكرۇزى
قۆرىيەك بانگى ئىيوارەت تىدا دەكولى
تەزبىحىك ، وەرس بۇوه
لەم ھەموو دەنك دەنك و ژەماردن و ئەمدىوا و دىوکىردنە
ئاوا دەپرۇز خەيالى خۆل.....

زەحمەتە چنىنه وەتە دەنكە مروارىيەكانى خۆل

له کاتى نويىشى شىيوانا
واى كەسەختە بەرمالى بەبى ئەدرەس
پەوانەسى ناۋ زەرييائى بىكەي
سەختە هەلگۈزىنى حىكمەتەكانى بى دەنگى
لە ناۋ قورپىگى وشكى خۆلە
زەحەمەتە لە شۆكى مەرگ رېزگارمان بىيٽ
ئەگەر نەزانىن ترى چۇن سەر دەپپەرى و
شەرابى ليىدروست دەكىرى
زەحەمەتە لە عىشوهى باخ تى بىگەين
ئەگەر كلاۋەكانمان پې نەبووبى لە گەللىي وەرييى هەنار
كى دەزانى ئىيمە بۆچى زۇو دەمرىن
من پىيستان دەلىم ، چونكە
ناوپىرىن لە ناۋ ئاڭردا سەما بىكەين
ئىيوارەيەكم لە ئىيوارە ناۋەختەكانى خۆت بەھرى
تابتوانم بەردى تىيا ئاشت بىكەمەوە
بەيانىيەكم لە بەيانىيە دەست نويىز نەشكاۋەكانى خۆت بەھرى

تابتوانم جهنازه‌ی حورمه‌تی تیا بشارمهوه
له‌په دهستی له روانینم بدھری
تابتوانم چاومنی تیا کفن و دفن بکه‌م
ئاوا دھرزا خەیالى خۆل
خودایه خۆ من مەخلوقى خۆت بوم
بەم دەست بەتائیه و لەم سەحرا کفن پوشەدا
بۇ جىيەتھىشتم !
بۇ پېت كردم لە نەواي ئەم ھەموو چەقۇيە !
من كە خالى خالى بەم لە زىيى وەفا
كەی دەۋىرم جەنگى بىرىسکە بىرىسکى شەمشىر بکەم !
كە پۈرانى ئەو ھەموو ئەستىرەيە پامنەچلەكىنى لە خەودا
ئىدى كەی دەۋىرم
تەماشاي شەو بکەم بە پۇتوقوتى لە ئاۋىنەي چەمىّكا !
خودایه بۇ پېت كردم ، لەم ھەموو بى وىزدانىيە !
مروارىيەكانى ئاوايى
وەکو (بى) ناوا ئاوا دەلەرزن لە سەرمادا

چۆلەکە کان باران بالى شکاندون
کەچى من لە زۇرەوە . تادىْ
 قولۇر نەفەس لە سىگارەكەم ئەدەم
دەخىلت بىم كە بىيىت نا بە ژيانەوە
چۆپ بېرى نەكەى
لەبەر من نا . لەبەر خوا
چونكە ژيان بە خوداوه جوانە
كە بىيىت نا . بە مەرگەوە
دەخىلت بىم تەپايى بېرى نەكەى
چونكە مەنداڭەكەم لە سەرى زەمەنەوە
سەرەي گەرتۈوە بۇ قومى مەرگ
ئاو بەم حەپ ساۋىيىھ ، بە سەر مانا جى مەھىيە
نە دە توانم لىيى بدويم و
نە دە شوئىرم ، بە دىارييەوە ھەلبۈركۈرمىي
خواردنەوەي شەو ، ھەر بە مەستى لە زەت بە خشە
جىيەم مەھىيە ، دەخىلت بىم

بەرگەی پەھیلەی ئەم تاریکىيە ناگىرم
ئەم سەفەرە تولانىيە ، بەناو حەپەسانى شەودا
قاقاى ئەم پىيکەنинە ژەھراویيە
ھەرچى چاوهۇانى ھەيە تىاماھەلى گۆزى و چۆپ بېرى كرد
ترىنەكى قەرەبالىغى ئەم مەخلىقە لەعىنە
لە پىييان خستوم و
منىش پىيەكانم بەخشى بە دەريا
دەرياش لە نىوان مەرگ و سەفەردا دوشىدا ماوه
نازانى كاميان ھەلبىزىرى
ئاوا ئەپىزا خەيالى خۆل
.....

چ دلنىشىنە ئەم وەجدە
كە مەولانا گەرد و تۆزى لە شانى ئەتكەكاند
چىنگى خۆل لە شارەزور دائە چەلەكى
خەيالىك لە نويىزدا ئەبورايە وە

بەھینیەك چەمیکى ئەپەراندەوە و
زەردەپەری ھەلئەگۆزى
کە مەولانا تۆزى غەریبى لە بىرۋانگى ئەوەراند
خۆل خەياللىرى لە خەيان
ئەستىرەت كۈزراوى كۆئەكردەوە
چ دىلنىشىنە ئەم مەلولىيە
ئەم ھەمو مروارى گريانە
فرمیسکى خۆلە و ئىيمە نايىيىن
ئىيمە پىيمان گرت بۇ ئەوهى پى بنىيىن بە چاوى خۆل
ئىيمە بەد مەست بويىن شەقمان ھەلدا
لە ويقارى ئەو ھەمو بى دەنگىيەت خۆل
من ھەلنايەم.....
چونكە نامەوى خودا بە تەنبا جى بەھىلەم
حەپەسانى من بە ديار
ھەلات ھەلاتى ئەم مەخلوقە بى ئىنساaffe
کە نازانن لە چى ھەلدىن

دۆشدامانى من بە دیار ، ژاوهژاوى ئەم گەوجىتىيە وە
لە پىيى خستوم
ئاوا ئەپڑا خەيالى خۆل
.....

چ دل نشىنە ئەم مالە بى دەرگايە
باڭە خانە يەكى جوانە ، ئەم سەرابە
ئەگەر نەعنى ھەبى بىخۇين
دەخىلتانىم ، كەزاكىرىدى دلۋىپى بارانم لى ونبوبى
زە حەمەتە لە گىيىزەنە ئەم شەپۋلانە دەريادا
ھىچ حاسلىڭ كەم
خەياللى دلۋىپى بارانى ونبۇو
رۇ ئەچمە ناو
گەريانى گەروى دەنكىيڭ ھەنارە وە
خۆل و غوبارى سەر گەلائى ئەو ھەنارانە مەشە مىزىيىن
ئەى نازان
من دلەم لاي سەحرايە و

پۆھىشىم ھەر لەلای ھەنارەكان جى ھىشتوھ
ئاوا ئەدوا خەيالى خۆل.....

واى چەندە بى مەعنایه
زەنینى بلوىر لە سەحرادا ، بەتايمەت ئەگەر خۆل مەست بىت
ئەى خۆل.....
لەكام كاسەيان شەرابت تىكىردوھ
واھىنەدە مەستى ، خوا ئەدرەوشىتەوھ تىاتا
چ وەحشەتىكە ياران
زاکىرەى خۆل لەمالى - با - دا نەبى
ساكن نابى
- با - چاوى پىر نەبى لە خۆل
نەرمە ئارەقى تەويىلى گولىكى سەحرايى پى ناسپى
چ وەحشەتىكە ياران
گول لە باخچە بەفرىنى و سەرى بېرى و
بە دىاري بىنېرى بۇ يار.....

ئەی خۆل فىرەت كىرم
ھىننە بە قولايى قەلايىھەكانا رۇچم
ھىننەي نەماوه ، دەستم بەر دەلم بکەۋى
ھىننەي نەماوه ، دەستم
بەر گۆي مەمكى دەرييا بکەۋى
واى دەرييا خيانەتىيکى گەورەت كرد لە باران
ئەو هات بۇ مالى تۆ كەچى تۆ كردىت بە ئاو ، باران بونتلى سەندەوھ
وا خەرييکە پىئەننېمە ناو وەجدى
دۇو دەنك ھەلۈزە مەئىوسسەوھ
وا خەرييکە دەستم بەر غۇرۇرى پىرتەقالى دەكەۋى
وا خەرييکە دەم ئەننېم بە پۇمەتى
ھەنارىيکى دەمۇپل خويىنا وييەوھ .

ئەرەترە لەخاۋىكەر * ... ئەم بىرىنە

بائیک خۆی لە بیرینى ئاسمان دەسوی و
خويىناوى دەبىت، ئىنجا دەزانى
فرىين بە خويىنه و جوانە
نيوهەرۆ، بە دلى پە لە ئەسە فە و
لە بەردەم فوارە مزگە و تەكەدا بورايە و
كەچى ما مۆستا بە و پەرى نە زاكە تە و
لە مىحرابە كە خۆيدا
جەنازە ئىمانى كفن و دفن دە كرد
لەناو مەزرا كان، رىشۇلە ئى كۈزراو
خەون بە فەرینە و دە بىنىت
لەناو تاقى پە نجەرە كانا
دایكم بۇ كليل دەگەری، تا دەرگا كانى سەرابى پى بکاتە و
لەناو بىيە كانا،
تەنیا يى بە و هەموو هەيپە تە خۆيە و دەلە رزى

سەر بەکۆشى كام حەقىقەتا دەكەى...؟!
ئەى نازانى...

ئىمە هەموومان مالمان ھېيە، كەچى لەبەردەرگا دادەنیشىن
زىنگەى دى پاوانەكانى پىيى يارو
شکۆفەى دى بىرىنەكانى سەر دىم
ئەرەقسى قولپى گىريان
بەسەر پشکۆي ئەم بىرىنە تەرەپوھ، كەخاوكەرە
خاوكەر قىامەتە، لەناو قورپىگا
خاوكەر گەرددلولە، لەناو خويىنى پژاوى پايىزا
خاوكەر لەچكەى ژىنگەو
خوا دەمولوتى خۆى پى ھەلبەستووھ
تا چىتەر بۇگەنى ژيان ھەلنى مىڭىز
سەبرىتەر لەسەبرى ئەيوب
سەبرىتەر لەمەرگى خۆلەمىش
نەرمەت لەگلەيى كوزەلە، لەگۈيى چەمىڭى جىيماوا....
بۇنخۇشتەر لەبۇنى سەمونى بەيانىيان

دلتهنگتر و بیکهسته لهو خاوه که رانه
له بنی کانیه کانی (گهرمیان) دا به جیمان
ده خیلت به لیکه پری
ئه م ریگایه هه ربته نیا دلناوهره
لیمگه پری، با ئه م ئیواره
بته نیا بروم ریحانه کانی دایکم ئاو بدهم
سپی... خودا يان دایکم
باران....
خوم يان منداله کەم
ھور....
دلم يان دلم
کاسه یه ک به خوینه و رهوانه ناو دهريای بکه و
سویند به جوانی ئاو بخو
چه میک بپه رینه ره و به دهشتی دلنيایی و
له گه ل ده مه شیره ده موپل خویناویه کانا
ره سمیکی بگره بویادگاری

منیش لیّرەوەیە بەھەردۇو دەستم دەبىنە سوتۇ
بەدیار خنکانى پەلکى رازیانەوە
ئەو دەمانە ئىدى
سەرم سور دەممى لەوەى
ئاوا بۆچى قەت ناخەوى؟
باران بۆچى، كە ملى نا، هەرگىز ناگەرىيەوە؟
چوالە بۆچى، هەتا خۆى سورنەكا لەخويىن
گول ناگىرى؟
سەيرە.....!
بۆچى هەمېشە دايىكم، لەبانگى ئىوارەدا
توشى دلەكوتى دەبىت و
دەنكى تەزبىيەكەى خىراتر دەجولىنى؟!
سەيرە..... ئىجگار سەيرە
مەرگى كەسىك نامڭرىيىنى
كەچى كە گوى لەخاوكەرى دەگرم
دلەم دەبىتە مەحشەرى گريان

دلم هیلانه‌ی مهستانه

وهلى تهنيا خاوكهـر

بهـمهـستـى رـيـي دـهـكـهـوـيـتـهـوـهـ مـالـى دـلـ

جارـانـ خـودـاـ، لـهـسـهـرـ مـيلـودـىـ خـاـوكـهـرـ

وهـحـىـ دـهـنـارـدـ بـوـ سـولـهـ يـمانـ

بـؤـيـهـ باـخـهـ كـانـىـ وـىـ

ترـشـىـ بـوـونـ لـهـ بـيـسـتـانـىـ پـرـ شـهـ مـامـهـ

وهـلىـ ئـيـسـتاـ

خـودـاـ، لـهـسـهـرـ ئـاسـهـ وـارـىـ قـوبـبـهـىـ مـزـگـهـ وـتـيـكـىـ روـخـاوـ

داـنـيـشـتـوـوـهـ دـهـلىـ

ئـهـ وـهـ مـوـوـ سـالـهـ، تـهـنـيـاـيـيـ پـيـرـىـ نـهـكـرـدـمـ

كـهـ چـىـ لـهـ رـوـژـهـوـهـىـ، تـهـرـاتـيـلـهـ كـانـىـ خـاـوكـهـرمـ لـىـ وـنـبـوـوـهـ

زـمـانـمـ چـوـتـهـ كـلـيـلـهـوـ گـوـرـانـيـمـ لـهـبـيرـ چـوـتـهـوـهـ

نـزاـيـهـكـ لـهـ دـلـمـاـ سـهـ وـزـ ئـهـبـىـ

ئـاوـيـكـ لـهـ قـوـلـايـياـ

سـهـرـ ئـهـكـاـ بـهـ كـوـشـىـ خـوـلـاـ

شەو لە دەستىما نۇستۇوهو

بارن لە ناوا مىلۇدۇ ئەم خاۋىكەرەدا، ھەدادانى نىيە
دەشتى وە حىشەت بەرەوا لايىھەو
بىرىنى ئەم ئاوابۇونە تەپ تەپ
وەك دەستى دوعاى نويىزىكى بە جىياماو
تۆ دەلى شىكستە بالم
من دەلىم نە فەرەتت لىبېت، ئەم فېرىن
تۆ دەلىي
ئاسمانىيکى سامال جوانە، بۆ خەم بە باكردن
منىش دەلىم
سە حرايىھەك بۇرۇانىن خرەپ ذىيە
تۆ لە ناوا قامەتى رەنگا ئە درەو شىيىتە وە
بى ئاگاى لە وەى
تە جەللای تارىيکى چ كۆشكىيکى ئە فسونگەرە
من، لە پىيى كۆلانە كانى دو كەلا
بە دواى درەوشانە وە مۇمكىي ونبودا وىلەم

ئەزىزەکەم، بەرەو كۆيىٰ دەئاژۇى
ئەم كەشتىيە پېرى دوكەل
ئەي نابىنى ئىّوارە، بەدەست بەتالى دانىشتووە و
ئاوابۇون قسەيەكى پى ذى يە، بۆبەيانى
ئەزىزەکەم پىيىٰ ناوى
ئەمپەراو پەركەدنى دنیا
تۆ لەودۇورەوە سىگارى رۆشن بکە و
منىش لەم سەھرى دنیا و
دوكەل دەكەمە چاوساغ و
سۇراغى بىرىنەكانى خاۋىكەر دەكەم.
ھەر دەرۈيت و پەلەپىتكەي ئەم ختۇرەيەت
ئىّوارانم خويىناويىت دەكات
وەنەوزى ئەم كۆترانە
تارمايى مەرگم لەلا تۆختر دەكاتەوە، ياران
شلوى بۇونى غايەلەي ئەم بى تاقەتىيە
نایەللى سوتوى جىڭەرەكەم ھەلگەرمە وە قومى لەخۆم بەم

کەلهبىنى پىيالەكەما بەجى ماوە

بىرىنى باى بەيانىيان و سىيېرى بەجىماوى تەویلى تەرى دايىم

بەبەردى نويىزەكەوە

سايىھى ئەو گولە حاجىلانەى، تامىدىن

دەستىيان بەر جوانى شەو نەكەوت

گەمەي جىماوى ئەو كۆتىرى

لەدەست خوا رايىكردو خۆى كوشت

سەربورىدەي ئەو دلتەنگىيانەى

ھەميشە سەرە داوه کانىيانم لى دەئالۆزى

خرمە خرمى دوگەلا، لەتەنەكەيەكى خۇلا

سەرەتايەكى كوشىندەن

بۇ لەيەكتىرازانى ھىلەكانى قىسىملىكىرىدىن

ئەفسوس دەفتەرىيكم لى ونبۇو

بۇنى غەريبى دەريايى لى دەھات

كتىپىكىيان لى فرانىم

تاڭى قىشى دايىم و پىپ بەرچنەي مەنالى

ئیمانم تیا ھەلگرتیبوو
ئەفسوس.....
سورەتىّكى نەنوسراوى و
لەدلى خۆلا نەبىت، ساكن نابىت
لەنىڭكاي سەرابىيّكى پەزىمىر دەدا نەبى ناپوانىت
ئايەتىّكى لەپەزىرىكاوى و
رېبوارهكانى رېڭكاي دۆزەخ نەبىت
كەس ناتلىيّتە وەو ئەزىزەرت ناكا
تۆھەرتەنیا لەخۆت ئەچىت ...ئەى خاوكەر
تۆلەخۆت و لەدلم ئەچىت
تۆ لەئاو و لەچاوم ئەچىت
تۆ لەخۆل و لەقۇرگەم ئەچىت
ئىدى ھەر ھىندەم ماوه، بلىم
كەدىوار ئەرمى بەسەر رەنگا
كەگرىيان ئەپۇخى بەسەر دلا
كەگۈرانى لەناو وەجدا فەنا ئەبى

کەبرین تەپتر دەبى لەخويىنى پىرتەقالى
کەخاواكەر قولپ ئەدا

لەپىچەكانى (ئاي....ئاي) يا

ئەو دەمانە بريىنى تەننیاىيى دەلى

خويىنم لى ئەچۈپرى ياران

ئەو دەمانە

بريىنى تەننیاىيى دەلى:

ئەگەر مۆلھەت ھەبوو دەلىم:

تەپترە لەخاواكەر ئەم بريىنه.

* خاواكەر: جۇریّىكە لەمەقام تايىبەتە بەناوچەرى گەرميان.

ئا قىامەت طريان

کە یوسف بەربوھوھ

دەریا، لە تاریکیدا داچلەکى و لىيۇي ھەلزەپى
کە خېركە بەردىكەت لە جىيگاى دەلت دانا بىت
جەنگى جەھەننەمى عەشقى چۆن پىيىدەكرىت
پىياوه سەنگ دەلەكانى دنیا
كەى دەوپەرن توخنى عەشق بکەون
من بە پۈزانى ھەمو شتى دەلم دائەخورپى
بەتايبةت پۈزانى سىبىھەر
من بە پوخانى ھەمو شتى گىيانم وەك شۇپە بى دەلەرزى
بەتايبةت پوخانى غرور
من بە شکانى ھەمو شتى پەنگم ھەلئەبزىكى
بەتايبةت شکانى مانگ
بمشكىنە وەك چاوى شكاوى، مينا پەنگى گۆمى ورمى
بمشكىنە و ورد وردم كە
كە نەتوانم فرمىسىكى بىزايىھەك بىرىم
من ھەر بۇ جىيەيشتن باشم

ئو هه موه ستايشي بارانم كرد
كچى جىيى له پى دهستى نه دامى تيا بسرهوم
دايكم هيىنده به كول دهگرى
مهگەر گريانى دىيىهكى دواى ئەنفال
تامى گريانى دايكم با
بىكە به خاترى ئەو بەرخەي لە ران جىما و كەس نازانى خوا چىكىد بەنسىبى
پىش ئەوهى جىيمبەيلى
سەيرىكى ئەو لۆچانەي دەمۇچاوم بکە
ھەر لۆچىكىيان حىكايەتى گۆرستانىيکى غەریبى لە خۆيا ھەلگرتوه
دالغەي ئەو پرته قالە مەشهەمىزىنە
ئەللىي مەمكى خوشكەكەم
كە ئەيكۈشى دلۇپ دلۇپ پەشىمانى لىئەچۆرۈ
رىبيان نەدام تۆزى بە گۈيى خەيال بکەم
بۇيىه بەرھو تالىتىن پىيگا ملم نا
بەرھو بىشەرفترين لۆزىك پىيەمەلگرت
چوم بۇ ناو زەمەھەرىرى، پىيان دەوت حەقىقەت

چ سەخیفە حەقیقەت فىرم دەکات
ھەرگىز بىر لە بىرسىتى زەرنە قوتەيەك نەكەمەوە
لە كلۇرە دارىيکى فەراموش كراوه
چ سەخیفە حەقیقەت
گشت بىرادەرە كانىمى كردى
ژمارەتى تەلەفۇنى بەر باخەل و
دايىكم لەگەل شتنى كراسەكەمدا جوان خوساندى
ئىستا، بە رەقەمېش كەسيان نانا سمەوە
با خىرا تر لەگەل پەنگى زىويىنى ئەم بەيانىيەدا
كە هەر دەلىيى رومەتى چەمىيکى تەفرە نەخواردۇ، بە ژيان
دوا چۆرى شەو، كە لە بنى پىالەكەما بە جىماوه بىخۇمەوە
بۇ لاي كىيى بېبەم ئەم دلەتكىيە....؟
بۇ كىيى يەكالا كەمەوە ئەم پۇحە بىمارەم....؟
كە تۆ جورئەتى ئەۋەت نەبى
بچىتە ناو رەحمى ئاڭرەوە
باسى سوتانى چىت بۇ بىكەم؟

ئەم ھەمو بىئىمانىيە بوئىرم بۆ كىيى باس بىكەم؟

خودايىه پىكەم بىدە، دەستت لىبىدەم

پىكەم بىدە، ماوهى تakanى تنۆكى خويىنى پىشۆلەيەك

بۆ بەر پىيى پىبوارىكى بىيويژدان

ھەر ئەۋەندە ماوهەم بىدە

گفتۇگۆت كەم و پىيتېلىم

ئەم مەخلوقانەت بۆ بەرەلا و سەرگەردان جىھىيىشتۇرۇ؟

لەسەر كىيۇي تور و ئەشكەوتى حەپراو

لە كىيۇي عەرفاتا قىسىت كرد

تەنبا لەسەر كىيۇي نائۇمىدى ئىتمە زمان نايەي

لىيەم قبولكە پىيتېلىم:

دەمىيىكە قىسىت نەكردۇھ

دەبوا قىسىت بىكردایە

دەزانم ئەو رۆزە، نەفرەتت لىيىكىرىدىن

كە ژيانىت پىيىھەخشىن

من چۈن پۇم بىيىت باسى عەشقەت بۆ بىكەم

ئەوهەتا خوینى مارە تەللايىھەكان
ھېشتا وشك نەبۇنەتهوھ، بە لىۋارى دەستمەوھ
لەسەر ئەم تەختە رەشەپ پىيىدەلن بىابان چى بنوسم؟
كە نوسىن ئىفلىجىتىن راپسکانە، لە دەست مەردن
هاوار.....هاوار.....

موېتەلام بە دوى حەرفىّكا ھەيپەتى مەردىنى تىيا باس بىكم
بىيىدەنگتر لە گەريان وەرە
زەللىلتەر لەبەرد جىيمبىلە
من و توْ درۆيەكىن يەك لەيەكترى شاراوه
من و توْ سەرابىيىكىن
ھىچمان بە خنكانى ئەوى دىكەمان نازانىن
من و توْ كرمىيىكىن، جەھلى پىيىكەنин نايەلى
زەپپەيەك لە جوانى دارستان حالى بىين
من و توْ دو مەلعونىن
مەگەر پىرىيەتى بىرمان بخاتەوھ و ناچارمان كا
دو دلۇپ فرمىيىك، لە دلەوھ ھەللىرىزىن

ئەو مىخەكە، لە ناو دەستتا ورد مەكە
بۆنى دەستت خۆش نابىت
بەچى بۆنى دەستت خۆشى
ئەوهەتا سىبەرى گشت پەنجەكانى
لەناو خويىنى پەزاوى گولالە سورەكانا، بە جىماوه
تۈزى سملى بەرباخەلى دايىم چۈن دەتوانى
بۇگەن و بۆساري ئەم جەنازەيە بېرى
كەپىيى دەلىن زىيان
دەستم لە ناو خويىنىكى پەزاوا جىمابو
خويىنى بەفر بۇ وابزانم
چاوم لە دوا تەپايى گۆزەيەكا لىيونبو
كەچى هىچم حاسلى نەكىردى
پەپى جىماوى پىشولەكانم
لەزىزپىيى پىبوارەكانا چىنەوە
كەچى ئەم ئاوا بونە، شتىكى پىنەوتم كە دەبوا پىيى بوتمايم
بۇ بىرىندارى دەكەيت ئەم نارىكىيە؟

بۇ بىزامن قەتى پۇژى چەند جار
قورگى پر ئەبىت لەگرىيان
بۇ بىزامن مەندالە عەجولەكەى دراوسىيەمان
چۆن دلى قومرى ئەشكىنى و سەرى پىيەلئەگرى؟
ئەو پەنجەرە قەترانىيە مەكەرەوە
بەچى ئەچى و بۇ بىبىنم؟
زىيان بە قۆلېسراوى لە بەردەم پەنجەرەكەمدا
گولە خەزىمەتىكى پىير، پىرتر لەم بىتاقةقەتىيەي من
بۇ بىزامن؟ لە كەيەوە ئەشكى ئەسەف ھەلئەپىزى
زىمارەي شakanەكانى دلى . با . بۇ بىزامن؟
ئەم پەستانە پەپىن لە فرمان
فرمانى راوكىدىنى كەلا
ئەم پەستانە خالى خالىن لە ئاوهلىناو
ھىيج نەماوه سىيفەتى جوانى بىدەينە پال
ئەم حەرفانە لە مىزەوە، نەدراؤنەتە پال يەكترى و
وشەي . ئاو سيان پىيەنانوسرى

بۆیە گشتیان بە پیووه، زەرد هەلگەپاون له تیننوانا
دەستمان برد بۆ خەیالى ئاواو شەمزاپەمان
جاھیلانە، له لافاو توپە بوین و بارانمان ئاشت نەکردهوھ
تۆۋى گولەكانى مەتمانەمان، له دەشتى رەشەبادا چاند
بىباكانە ھەنسكى خويىناوى كانىيەكانمان
بەبىكەسى لە بنى دەريادا جىئەيىشت
ئەم سکونەت بۆ شەمزاپە؟
ئەم ئاگرەت بۆ سەوز كرد؟
من دەمېك بۇ پەنگى ئاگرم بىر چوبوھوھ
ئەم دەنلىيەت بۇ دايە بەر نەشتەر؟
من كەى بەرگەي ئاشوبى ئەم ھەموو گومانە ئەگرم؟
ژيانىان بەبارمەتە لادانام و ئاسوودەييان لىيىسەندم
پېرىان كردم لەسەنگىلى و
دەست بە تالىيشيان كردم لە مىھەبانى
پېرىان كردم لە گريان و شەرميان كرده، برابەشى ژيانم
پېرىان كردم لە چۆلۈوانى و ترس

خودایەکى چنگوپل خویناوايان كرده پاسەوانم
سادەترین من ئەگەر مابىت گريانە
كەناوىرم ناوى بىئىم
موقەدەسترىن خودا، لاي من ئەگەر بويىرم بىئىم
شۇپەبىيەكە، لە قولايى تاريکىيا
چاوى فرمىسکاوى ليمۇيەكى دراوسىيى ئەسرى
تا قىامەت گريان
تا قىامەت چاوهەروانى
تا قىامەت ژەننېنى تار، بەديار مايه پوچى رېڭاكانەوە
تا قىامەت شکۆفەي باخچە، بەديار باخەوانە نابىنالاكانەوە
تا قىامەت حىكمەتى ئاگر
بەديار پاسەوانە مەنكۈلىيەكانى دۆزەخەوە
ھىندەي پېرىي باران پېرم لەمەلولى
ھىندەي سەبرى ئەيوب پېرم لە گلهىي
خويىندەوەي ئەم بەيانانە، بۇ بالەبانىكى كەر
وەك جوانى دەشتىك وەنەوشە وايە

له به ردهم رهوه یه ک جه نازه هی جیماوا
په نجه ره کان والا که و ترس ت نه بیت
دھرگا کان بخه سه ر پشت و پیویست به قفل ناکات
ژیان به قفلیکی گهوره تر داخراوه
خودایه جاران نامه هی جوانت ده نوسی
له ئینجیلا فیرى خه وی ژیر داری زه یتونت کردم
له زه بورا چاوت پر کردم له میوه و
پوخت پر کردم له ژه نینی ته مبور و گورانی ئاژنت کردم
خودایه جاران له نامه شه فه ویه کانی شه و گارانی هاوینا
سه وه ته پیکه نیت بو ده ناردم
دلنیابه پیویستم به نامه یه، له تووه بیت
دهنا مه جبورم پیت بلیم :
(هه تا قامی قیامه ت ئاهو واوهیلا نه که م چ بکه م)
به چی ئه چی کاتیله یه ک ئاوي دهستی خه رامانی
که ژیان ئه و هه مو خوینه ی لیبچوری
به چی ئه چی سه بوری

کەزیان سەر لەبەری پرسە بىت

جوانى خوا بەچى ئەچى؟

كە نەتوانم پرسیارىك و دەردە دلىكى لا بکەم

دەسپە مەخەمەئىھەكەي رۇشنايم توند توند گوشى

يەك دلۇپ رۇناكى لىينەتكى

تمەز تەرايى بې بوبو

ئىدى منىش مردم

ببورن نوستم

* مەحوى